रुतैरुपहसन्निव मामितिशेषः ॥ ४० ॥ यतोनहृता तस्मान्नृत्यतीत्यर्थः ॥ विना सीतांविनाऽयंमम पुष्पमासे चैत्रे वासः सुदुःसहः अतिपीडाजनकत्वात् ॥ ४१ ॥ नन्वे तावान् रागस्तवानुचितस्तत्राह ॥ पश्येति ॥ संरागोऽतिशयितोरागः ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ वन्यानि पुष्पाणि मे सीतावियोगाद्भोगसाधनत्वाभावान्निष्फलानि भवंति ॥ ४४ ॥ उक्तस्यैव विवरणं ॥ पुष्पाणीत्यादि ॥ अतिश्रिया रुचिराणीत्यन्वयः ॥ मधुकरोत्करैर्मधुकरसमूहैः ॥ ४५ ॥ आह्वयंतइव नयंतीत्यन्वयः ॥ ४६ ॥ यदि सीतावासदेशेपि

वितत्यरुचिरैपक्षैरुतैरुपहसन्निव॥ मयूरस्यवनेनूनंरक्षसानहृताप्रिया ॥ ४० ॥तस्मान्नृत्यतिरम्येषुवनेषुसहकांतया॥ ममत्वयं विनावासःपुष्पमासेसुदुःसहः॥४१॥ पश्यलक्ष्मणसंरागस्तिर्यग्योनिगतेष्वपि॥ अधुनाशिखिनीकामाद्भर्तारमभिवर्तते॥४२॥ म माप्येवंविशालाक्षीजानकीजातसंभ्रमा॥ मदनेनाभिवर्तेतयदिनापहृताभवेत्॥४३॥ पश्यलक्ष्मणपुष्पाणिनिष्फलानिभवंतिमे॥ पुष्पभारसमृद्धानांवनानांशिशिरात्यये॥४४॥ रुचिराण्यपिपुष्पाणिपादपानामतिश्रिया॥निष्फलानिमहींयांतिसमंमधुकरोत्करैः॥ ॥ ४५॥ नदंतिकांमंशकुनामुदिताःसंघशःकलं॥ आह्वयंतइवान्योन्यंकामोन्मादकरामम ॥ ४६॥ वसंतोयदितत्रापियत्रमेवसति प्रिया॥ नूनंपरवशासीतासापिशोचत्यहंयथा॥ ४७॥ नूनंनतुवसंतस्तंदेशंस्पृशतियत्रसा॥ कथंत्यसितपद्माक्षीवर्तयेत्सामयाविना ॥ ४८॥ अथवावर्ततेतत्रवसंतोयत्रमेप्रिया॥ किंकरिष्यतिसुश्रोणीसातुनिर्भर्त्सितापरैः॥ ४९॥

वसंतोस्ति तदा मद्वदेव सापि शोचति साम ग्याः समत्वात् ॥ ४७ ॥ यद्यपि तत्रवसंतोनभवेत् कदाचित्तथापि मयाविना सा कथं वर्तयेत् जीवेत् मद्विरहएव तन्नाशे पर्याप्तइतिभावः ॥४८॥ अथवा वर्तते तत्र वसंत स्तथाऽपि परैःशत्रुभिः पीडिता यतः साऽतस्तस्यावसंतः किं करिष्यति ॥ परकृतपीडासत्वे कामपीडानवकाशादितिभावः. इतिप्रांचः ॥ परेतु तत्रवसंतोनास्त्येव तत्सत्वे मयाविना सा कथं तत्र तिष्ठेत् आगतैवस्यादित्यर्थः ॥ तदेव सूचयन्नाहाथवेति ॥ परनिर्भर्त्सनवशान्नायातीत्याशयइत्याहुः ॥ ४९ ॥